

LAPVAS

No. 6. Metai VIII

Vasario-Feb. 11, 1928

LTSR valst.
respublikinė
biblioteka

L A I V A S (THE SHIP)

Published Weekly by "Draugas," Publishing Co.

Entered as second-class July 12, 1921 at the post office at Chicago, Ill. under the Act of March 3, 1879.

PRENUMERATOS KAINA:

Metams	\$2.00
Pusei metų	\$1.00
Vienam num.	\$0.05

SUBSCRIPTION RATES:

One Year	\$2.00
Six Months	\$1.00
Single Copy	\$0.05

"DRAUGAS" PUBLISHING CO.,

2334 So. Oakley Avenue

Chicago, Illinois

V SEKMADIENIS PO TRIJŲ KARALIŲ.

L e k c i j a .

KOLOS. 2, 12-17.

NROLIAI, apsivilkite jus, kaipo Dievo išrinktieji, šventieji ir mylimieji, širdin-gu gailestingumu, maloningumu, nuolan-kumu, kuklumu ir kantrumu; pakęskite prieš ką nors skunda. Kaip Viešpats atleido jums, taip ir jus. Bet visųpirma turėkite meilę, kuri yra tobulumo ryšys. Kristaus ramybė, į kurią jus esate pašaukti, kaip vienas kunas, teviešpatauja jusų širdyse. Bu-kite dėkingi. Kristaus žodis tegyvena jūmyse ap-sčiai; visokia išmintimi mokinkite vieni kitus ir drąsinkite psalmėmis, ymnais ir dvasinėmis gies-mėmis, giedodami, malonei padedant, Dievui savo širdyse. Visa, ką jus darote žodžiu ar darbu, visa darykite Viešpaties Jėzaus Kristaus vardu, dėko-dami per jį Dievui ir Tėvui.

* * *

E v a n g e l i j a

MATO 13, 24-30.

ANUO metu Jėzus pasakė jiems prily-ginima, tardamas: Dangaus karalystė panaši į žmogų, kurs pasėjo savo dirvoje geros sėklos. Bet žmonėms bemiegant, atėjo jo neprietelis, pasėjo kviečiuose raugių ir nuėjo sau. Kuomet želmuo paaugo ir užmezgė vaisių, tuomet pa-sirodė ir raugės. Šeimininko tarnai atėjo ir jam tarė: Viešpatie, argi ne gerą sėklą pasėjai savo dirvoje? Iš kur gi atsirado raugių? Jis jiems at-sakė: Tai padarė žmogus neprietelis. Tarnai jam sakė: Jei nori, mes eisime ir išrinksime jas? Jis atsakė: Ne, kad kartais, rinkdami rauges, neiš-rautumėte draug su jomis ir kviečių. Palikite vie-nus ir kitas augti iki pjūčiai, o pjuties metu aš pasakysiu pjovėjams: Pirma išrinkite rauges ir suriškite jas į pėdelius sudėginti, kviečius gi su-kraukite į mano kiuną.

BRAZILIJA. — Ant Korkovado iš-kyšulio, kuris stūkso viršų garsiosios Rio-de-Žaneiro įlankos, bus pastatyta 99 pėdų aukščio Kristaus statula. Tai bus di-džiausia statula visame pasaulyje. Ji bus pastatyta ant 22 pėdų aukščio kaladės, kurioje iškuops koplyčią. Statulą dirbs

prancužų skulptorius Paul Landowski iš Bulonijos. Ligi tol didžiausia šventųjų sta-tula buvo šv. Karolioaus Boromėjaus iš Aronos prie Lago Maggiore. Ji yra nu-lieta iš bronzos. Jos galva tokia didelė, kad joje gali laisvai sutilpti keli žmonės.

Lietuvos Vyskupų Laiškas

Šit vėl susilaukėme nepapraseos malonės iš Apaštalų Sosto. Jo Šventenybė Pijus XI gruodžio aštuntą d. teikėsi patvirtinti neseniai sudarytą Konkordatą tarp Apaštalų Sosto ir Lietuvos Respublikos; jį keliomis dienomis anksčiau yra taip pat patvirtinęs Jo Eks. Lietuvos Prezidentas Antanas Smetona. Gruodžio mėn. 10 d. Romoje pasikeista tos svarbios sutarties patvirtinimo raštai, ir nuo to ji įgyja savo galios ir pradeda veikti.

Šv. Tėvas, pasirinkdamas tiem dviem įvykiams švenč. Panelės šventės, jos Nekaltąjį Prasidėjimą ir nuostabų Josios namelių perkėlimą į Loretą, norėjo maloningai priminti, kad Lietuva turi gražų Marijos krašto vardą, vėl pašvęsti mylimąją mūsų Tėvynę šv. Panelę ir galingai Josios globai pavesti visus tuos gražius vaisius, kurių nauja sutartis sulig šventojo Tėvo mintimi ir troškimu turėtų atnešt Bažnyčiai ir visai Lietuvos valstybei.

Šiose tat daug gero žadančiose apystovose mes, jūsų ganytojai, pranešame jums, mylimiausieji vaikai, žinią apie tą linksmą įvykį, kurs po Lietuvos Bažnytinės Provincijos įsteigimo yra naujas tėviškos Bažnyčios Galvos rūpestingumo parodymas ir tikras gausingų religinio ir dorovinio gyvenimo vaisių laidas.

Katalikai supranta, kad Dievo apreišktoji Religija yra žmonijai asmeniškos šeimyniškos ir visuomeniškos gero-

vės pagrindas, šviesos ir pažangos šaltinis, teisės ir teisingumo apsauga. Tačiau gyvenime nevisados mokama pažinti tai, kas yra geriausia. Todėl pasitaiko, kad dargi katalikiškose šalyse neretai buna mėginimų aptemdyti dieviškąjį Religijos gražumą ir susilpninti jos įtaką, net varyti ją visai iš žmogaus sąžinės, iš šeimynos židinio, iš mokyklos ir visuomeniško gyvenimo. Viešas ir iškilingas aktas, Apaštalų Sosto su Lietuva sudarytasai Konkordatas, kurs pripažįsta Religijai ir jos įstaigoms jų reikšmę ir vertybę, ir patikrina joms laisvę, yra gražus ir aiškus pasakymas, koks norima pasirinkti kelias dvasiniam mūsų tautos gyvenimui. Tas istorinis žingsnis yra sveikintinas su visu atvirumu ir tikru džiaugsmu. Jūsų daugelis, be abejo, žino didžiausias skriaudas, o kai kada ir tikrus persekiojimus, kuriuos Bažnyčia, Religijos Gynėja, turėjo kentėti nuo buvusios rusų valdžios, neteisybes, paskelbtas pasauliui iškilingais Popiežių dokumentais. Tiesa, ir ta pati rusų valdžia nekartą matydavo sau patogumo susiartinti su Roma ir, pagaliau, sueiti į artimesnius santykius su Apaštalų Sostu; bet tai budavo, galima sakyti, trumpos ramybės valandos, po kurių vėl buvo grįžtama prie įsivyravusios sistemos ir prie katalikų persekiojimų. Tie laikai, ačiu Dievui, praėjo. Iš svetimo jungo išsiliuosavusi Lietuva nemano eiti pavergėjų keliais; ji reiškia pagarbos tiesai ir teisybei, pati pripa-

žįsta Bažnyčios laisvę ir todėl sudaro su Bažnyčios Galva sutartį.

Bažnyčia savo prigimtimi tobula draugija, kanonais laisva nuo varžymų, trukdančių jai savo tikslą siekti, sulig Konkordatu turės patogesnių sąlygų gausiau teikti tikintiesiems Kristaus jai paliktuosius turtus, šv. sakramentus ir dieviškojo mokslo peną, pati naudodamasi priemonėmis taip pat ir medžiaginėmis, kurios pasirodo jai reikalingos, kurių jai neatsisako suteikti tikintieji. Ji bus palaikoma pasaulinės vyriausybės parama. Į darbą ją ves Meilė Jėzaus Kristaus, kurs ją gaivina, kad ieškotų išganymo jojo vaikų visose jų gyvenimo apystovose ir reikaluose.

Neminint daugybės uždavinių, kuriems atlikti pašaukta Katalikų Bažnyčia, negalima čia nutylėti to, kurs išreikštas Išganytojo įsakymu apaštalam: "Mokykite visas gimines... mokykite laikyti visa, ką tik jums esu įsakęs". Mokyti yra viena iš svarbiausių Bažnyčios pareigų ir teisių. Mokyti ji turi visus. Mokomųjų tarpe ypač svarbi vieta skiriama tiems, apie kuriuos Kristus yra ištaręs dieviškos meilės pilnus žodžius: "Leiskite mažutėlius eiti prie manęs". Katalikiškai mokyti ir auklėti jaunuomenę, tuos rytdienos piliečius, kuri yra skirta tarnauti Dievui ir Tėvynei įvairiuose visuomenės siuoksnuose, yra tikrai reikalingiausias dalykas. Sudarytasis su Apaštalų Sostu Konkordatas ypatingu budu vertina jaunos kartos švietimą, pagrindiniu mūsų valstybės įstatymų nustato, kad tikiybinis ir dorovinis katalikų vaikų mokymas ir

auklėjimas yra privalomas visose mokyklose, kurias valstybė šiaip ar taip palaiko, teikia Bažnyčiai priežiūros teisę, įveda tokią mokyklos tvarką, kuri sutinka su Bažnyčios įstatymais, atitinką krikščionišką lietuvių tautos dvasią ir sąžinę.

Tos dvasios ir sąžinės auklėjimas ir stiprinimas, be abejo, negali baigtis mokykloje. Jis turi buti tęsiamas visu uolumu ir toliau jaunimo sielose, kuomet jis persiskiria su mokykla, nes tas jaunimas dar reikia prirengti krikščioniškai prie gyvenimo kovų ir, kiek galima, apsaugoti nuo pavojų ir suvedžiojimų: reikia jame toliau stiprinti meilę jo Motinos Bažnyčios, jos mokslo, jos visų siekiančių krikščioniškos meilės darbų, kad tuose darbuose jai padėtų, juose dalyvautų.

Krikščioniškos dvasios stiprinimas, žmonijos naujinimas Kristuje šiandien jau daugelyje šalių ir vietų pasireiškia ypatingu budu vadinamame "Katalikų Veikime". Mūsų Katalikų Veikimo Centrai, apie kurį spiečiasi įvairios katalikų organizacijos ir draugijos, teikia stiprios paramos sudaryeasis Konkordatas: pripažįstama pilna gyvavimo ir veikimo laisvė "Katalikų Veikimui", iš kurio Šv. Tėvas laukia, kad budamas artimiausioje vienybėje su Katalikų Bažnyčios Vyresnybe, kaip pasauliečių apaštalavimas, papildytų bažnytinį veikimą ir pavestų krikščioniškosios kultūros bei pamaldumo vaisius pilietinės stiprybės ir visuomeniško veiklumo vertybėmis, sužadindamas tuose, kurie jam priklauso, dorovingumą, teisin-

gumo ir artimo meilę, ir stiprindamas juose tikrą, aktingą ir duosnią savo Tėvynės meilę.

Šitie yra svarbiausieji gerumai, kurių Lietuvos katalikai turi pagrindo su didesniu pasitikėjimu laukti dabar sau, kada Katalikų Bažnyčios padėjimas Lietuvoje liko sutvarkytas pastoviu ir laiko sąlygoms atatinckamu budu.

Konkordatas, kuriuo remiasi tas sutvarkymas, butinai suveda mus į tam tikrus santykius su aukščiausiaja Respublikos vyriausybe ir sutartų sąlygų vykdytojais. Budami tikri, kad vienas tėra troškimas, kurs mus visus gaivina, — butent kuo geriausiai patarnauti Bažnyčiai ir Tėvynei — mes su pasitikėjimu turime vertinti vienos ar antros pusės daromas nuolaidas, kokių paprastai buna sutartyse. Sudarytame Konkordate Bažnyčia pripažįsta mūsų Valstybei ne tik tinkamą pagarbą, bet ir nusileidžia nuo kaikurių savo teisių. Daro tai tačiau atsižvelgdama į tuos gerumus, kurių gali laukti iš Valstybės pusės duotu pažadėjimu, visuomet žiurdama, kad visur butų galima lengviau pasiekti savo vyriausį tikslą, brangiu Kristaus krauju atpirktu sielų išganymą: tai ištikimi Bažnyčios vaikai moka suprasti ir branginti, kaip didžiausį įrodymą ramybės ieškančios, tėviškos dvasios tos, kurs Dievo vardu valdo didžią krikščionių šeimyną ir neša visą atsakomybę.

Taigi ir jūs, mylimiausieji Lietuvos katalikai, gera ir dėkinga širdžia primkite tuos gerumus, kuriuos mums Dievo Apvaizda teikia per Konkordatą, kame pasaulinės vyriausybės pripažį-

stamos ir laiduojamos Dievo ir Šv. Bažnyčios teisės. Bet neužmirškite ir to, kad tos teisės turi buti pilnai mūsų pačių pripažintos mūsų sąžinėje ir elgesyje; juo labiau bus krikščioniškas mūsų gyvenimas, juo daugiau bus iš to garbės ir sustiprinimo mūsų Motinai Bažnyčiai ir brangiajai Tėvynei.

Priimdami tą malonę tokia širdimi, kokia ji yra suteikta Šventojo Tėvo, kurs ir prie tos progos norėjo mus vėl pavesti Švenčiausiai Motinai, krikščionių pagalbai, išklause šv. Mišių su padėkos giesme Kristui Karaliui, sujunkime savo dėkojimus ir maldas taip pat Jo Motinai, pasimelskime visa savo siela už Šventąjį Tėvą, kad Viešpats ilgai jį laikytų savo Bažnyčios garbei, už Garbingąjį Lietuvos Respublikos Prezidentą, kuriam Dievas tepadedu laimingai vadovauti mūsų Tėvynei, ir tuos kurie drauge su juo neša Respublikos valdymo našta. Ramybės gi Dievas tebunie su mumis visais Amen.

Kaunas, 1927 metų gruodžio m. 18 d.

Pastaba. Gerbiamieji bažnyčių Klebonai ir Rektoriai, gavę šitą aplinkrašį, kad ir iš laikraščių, artimiausiame šventadienyje paskelbs savo parapijiečiams, kad sekantį sekmadienį bus atlaikytos pamaldos sąryšyje su Konkordato paskelbimu šia tvarka:

Iškilinga suma, skelbiamas iš sakyklos Lietuvos Vyskupų aplinkraštis, giedamas Te Deum laudamus, po kurio meldžiamasi už Tėvynę. Modus orandi pro Patria bus toks:

Silvam fac Republicam nostram,
Domine,

Et exaudi nos in die, qua invocaverimus Te,

Mitte ei, Domine, auxilium de Sancto,

Et de Sion tuere eam,
Fiat pax in virtute Tua,
Et abundantia in turribus tuis,
Domine, exaudi orationem meam,
Et clamor meus ad Te veniat,
Dominus vobiscum,
Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Omnipotens sempiterna Deus, aedificator et custos Jerusalem civitatis supernae, custodi die noctuque Republicam nostram cum habitatoribus eius,

ut sit in eis domicilium incolumitatis et pacis.

Praetende, Domine, famulo tuo N. Praesidi Reipublicae dexteram coelestis auxilii, ut Te toto corde perquirat et quae digne postulat assequi mereatur. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Divinum auxilium maneat semper nobiscum. Amen.

Taip melsis už Tėvynę celebransas po sumos sekmadieniais ir Tautos Nepriklausomybės šventėje 16 vasario visų Lietuvos vyskupijų visose bažnyčiose, neišskiriant vienuolynų, pradedant nuo Konkordato įsiteisėjimo dienos, tai yra nuo š. m. gruodžio m. 10 d.

* * *

MALDOS APAŠTALYSTĖS BENDROJ INTENCIJA

Vasario mėn., 1928,
Skirta Šventojo Tėvo, Pijaus XI

MYLĖJIMAS PRIEŠŲ

Mylėti priešus yra Krikščionystės įstatymas. „Iš to pažįs jus, kad mano mokiniai esate, jei mylėsite kitas kitą,“ yra mūsų Viešpaties Jėzaus žodžiai. Kitur dar Jis aiškesnis. Jis prieš pastato savo mokslą

senovės mokslui, ir kalba savo paseke-

jams: „Mylėkite savo priešus.“ Darykite gerai tiems, kurie jus nekenčia ir meskitės už tuos, kurie jus persekioja ir šmeižia.“

Įsakymas mylėti artimą neišskiria nei vieno. Kiekviename žmoguje turime įžūrėti Dievo paveikslą.

Kas yra mūsų priešai? Jie yra tie žmonės, kurių darbai, kalbos ar kitoki apsiėjimai sukelia mums priešingumą, kerštą, kuriems jausmams mes privalome nepasiduoti. Jie yra tie, kurie nori mums pakenkti darbais, ar kalbomis. Jėzaus įsakymas neriša mus rodyti jiems kokius nors ypatingus meilės ženklus, bet mums draudžia nekęsti jų ir daryti jiems blogą. Mes privalome vėlyti jiems gero, ypač dvasinio, kaip tai, atsivertino ir pasitaikymo malonės.

Pats Jėzaus pavyzdys rodo mums kilnią priešų meilę. Daug šventųjų savo gyvenime pasekė tą Jo tobulą meilę. Pirmasis kentėtojas, šv. Steponas, meldėsi už savo žudytojus.

Melskimės, kad visi žmonės įgytų sa-

Tretininkų Žinios.

Jėzus — mūsų Išganytojas.

Dar prieš Viešpaties atėjimą jau Angelas pasirodė šv. Juozapui sapne ir apreiškė, kad Švenč. Marija pagimdys Sūnų, kuris bus pavadintas Jėzus, nes Jis išgelbės savo tautą nuo jų nuodėmių kaip yra Šventame Rašte pasakyta: „Tu gi praminsi jį vardu Jėzus, nes Jis išgelbės savo tautą nuo jų nuodėmių“. Kaip mums sunku suprasti be Dievo apreiškimo kam Dievas yra sutvėręs šitą pasaulį kartais Jam labai nedėkingą, taip mums būtų sunku suprasti kam Dievas buvo atėjęs į šį pasaulį, jei Jis mums nebutų apreiškęs, kad Jis yra atėjęs mus išganyti.

Ką tai reiškia buti išganytas, kas reiškia turėti Išganytoją arba mūsų Viešpatį Jėzų?

Dievas sutvėrė žmogų gerą ir laimingą. Jeigu tikrai tas žmogus būtų su-naudojęs jam Dievo suteiktus geriausius tvarinius, jis būtų visados buvęs laimingu. Jam niekas nebutų rūpėję, jei tik jis būtų buvęs Dievui klusnus.

Nelaimė, taip neatsitiko. Žmogus įpuolė į nuodėmę, nepaklausęs Dievo. Savo nupuolimui jis nepanaikino dangaus, nes ir be jo gali būti sutverti, bet jis negalėjo įeiti į dangų, kaip paukštis nors ir gali skrajoti, bet jei yra pakliuvęs į kūpas tai jis negali išbėgti. Žmogus netikėtai negalėjo sau nupelnėti malonės ir įeiti į dangų, bet jis taipgi negalėjo perprašyti Dievo už padarytą skriaudą savo nuodėmėmis. Jis jokio dvasiško gyvumo sąvyje nebeturėjo, kurio būtų galėjęs maitinti savo sielą, kaip kad nukirstas medis nebegali imti maisto iš žemės ir maitinti savo šakų, nebegali gyvuoti. Nėra ko stebėtis, jei žmogus negalėjo atlyginti Dievui už padarytą skriaudą, nes jis užrustindamas be galo tobulą Dievą, be galo sunkiai buvo nusidėjęs, žmogaus kaltė

praviršijo visur Jo ir net Angelų jėgas. Kaip dumai pasikėlia aukštyn, bet negali pasiekti net arčiausios žvaigždės, taip žmogus nebegalėjo pasiekti Dievo sosto ir tenai Jį permaldauti už padarytą skriaudą. Kaip žmogus, keliaudamas po kalnus, labai lengvai gali įkristi į giliausiąją bedugnę, jei nebus atsargus, kad jis ir paliktų gyvas jam labai sunku yra pasikelti aukštyn, o kaip kada beveik visiškai negalima jei pagelba neateitų iš viršaus. Taip žmogus, vieną kartą įpuolęs į nuodėmę, negalėjo pats prie Dievo pasikelti ir permaldauti vertai Dievo galybę, panaikinti kaltę ir bausmę.

Tik vienas Dievas tegalėjo atlyginti padarytą skriaudą. Taigi tuo tikslu mūsų Viešpats įsikunijo, tapo žmogus su tokia pat kunu kaip kad mes turime, su tokia pat siela kaip kad mes turime, kad Jo visi veiksmai būtų sykiu Dievo ir žmogaus veiksmai. Ir taip jis pirmiausia suteikė savo dangiškam Tėvui didžiausią garbę, permaldavo savo dangišką Tėvą už mūsų nuodėmes ir galutinai paliuosavo mus iš nuodėmių vergijos, kad mes galėtume taipgi pasiekti savo tikslo, kuriam mes esame sutverti, t. y. amžino gyvenimo. Šv. Jonas Krikštytojas, ką tik pamatęs Viešpatį, tuojau sušuko: „Štai Dievo Avinėlis, štai, kurs naikina pasaulio nuodėmes“. Apaštalai išaiškino tuos šv. Jono žodžius sakydami, kad Kristus, „yra permaldavimas už mūsų nusidėjimus, o ne tik už mūsų, bet ir už viso pasaulio.“

Dabar gi yra klausimas — delko mūsų Viešpats panorėjo mus išganyti? Kam gi Jis mūsų pasigailėjo? Iš kokios priežasties Jisai panorėjo mums dangų atidaryti? Šv. Jonas apaštalas atsakė delko Dievas mums taip daug yra padaręs: — „Tais Dievas numylėjo pasaulį, jog savo vienatinį Sūnų davė, idant kiekvienas,

kurs į Jį tiki, nepražutų, bet turėtų amžiną gyvenimą”.

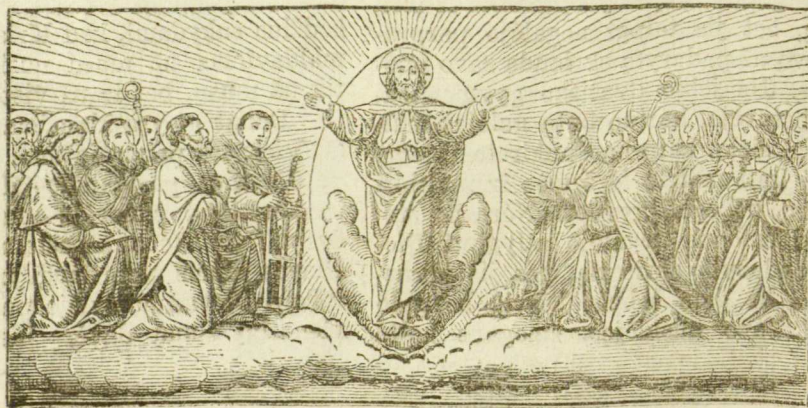
To meilės darbo mūsų Išganytojas nepavedė kitam kam atlikti. Jis neprišuntė kokio nors perspėjimo kaip Jis siūdavo Žydų tautai kartis nuo karto Sename Įstatyme; Jis neparodė mums tam tikro V. budo Dievui permaldauti už savo nuodėmes; Jis neprišuntė net savo Angelo, kuris galėtų mūsų išganyto darbą atlikti kaip Dievas galėjo padaryti. Bet Jisai Pats atėjo į šį pasaulį, kad būtų, “permaldavimas už mūsų nusidėjimus, o ne tik už mūsų, bet ir už viso pasaulio”, kaip Apaštalai mums sako.

Kiekvienas mūsų turime savo geradarių, kad ir, Dievas žino, kaip mes būtume apleisti. Kiekvienas turime tokių asmenų, kurie mums velija gero, suteikia veikiai patarimus ir meldžiasi už mus. Mūsų tėveliai, mūsų mokytojai, mūsų tikri draugai be abejo geidžia mums pasisekimo šiame gyvenime ir amžinos laimės danguje. Dievo šventieji ir ypatingai švenčiausioji Panelė Marija visados siunčia savo maldas prie Dievo sosto, užtardama už savo vaikelius čia ant žemės. Bet tik vienas Kristus yra mūsų Išganytojas, nes Jis vienas suteikia savo Dan-

giškam Tėvui tobuliausią auką, iš kurios mes visi gauname dieviškų malonių pilnybę.

Žmogų, kuris paaukoja savo gyvybę už kitą žmogų, mes vadiname pilnu pasiaukojimo žmogumi; mes jį gerbiame ir jam dėkojame. Tik atminkime kaip yra gerbiami jurininkai, kuriems pasitaiko kai kada išgelbėti keliauninkus skęstančiame laive, kaip yra gerbiami kareiviai, kurie gina savo šalį nuo priešų karo metu; kaip yra paprastai gerbiami žmonės, kurie suteikia reikalingos pagalbos artimui ligoje arba taip kokioje nelaimėje, nors jų patčių gyvybei grėsia pavojus. Mūsų Viešpats daugiau mums padarė kaip kad kitas žmogus būtų galėjęs padaryti savo artimui, nes Jis mus netik kad padarė laimingais čia ant žemės, kurie tikime į Jo mokslą, bet Jis taipgi paliuosavo mus nuo amžinos mirties.

Taigi gerbkime Viešpatį Jėzų, visuo-
met dėkokime Jam už taip daug mums gero padarytą savo pasiaukojimu, kad mus išganius ir naudokimės Jo išganyto vaisiais, taip, kad Jo pilnas pasišventimo darbas nebutų veltui atliktas, bet kad kiekvienam mūsų atneštų didžiausius nuopelnus ir amžiną gyvenimą. *K. J. J.*

Senieji Kražiai.

P. Tarasenka.

(Tęsinys).

Pasikeitus po Žalgirio 1410 m. politinėms aplinkybėms, Kražiai buvo atvauduoti nuo bet kurios priklausomybės kryžuočiams ir pradėjo gyventi naujus laikus. Einant nauju administraciniu Žemaičių paskirstymu, Kražiai buvo paskirti apskrities miestu, kurio teisės buvo patvirtintos karaliaus Aleksandro 1492 m. Karalius Zigmontas I 1529 m. Kražiuose buvo įsteigęs vyriausią Žemaičių teisumą.

Pirmais Kražių valdytojais buvo bajorai Kezgailiai, iš kurių pirmas generalis Žemaitijos seniunas Mykolas Kezgaila gausiomis aukomis parėmė D. L. K. Vytauto pastatytą Kražiuose 1416 m. bažnyčią šv. Mykolo vardu. 1559 m. Kražius paveldėjo anglų emigrantai, kunigaikštienė Kotryna Suffolk ir jos vyras Ričardas Berthe. 1568 m. Mikalojus Radvila Juodasis atpirko Kražius nuo anglų. Radvilų rankose Kražiai išbuvo iki 1803 m.

Atgavęs Kražius Mikalojus Radvila prie Kražantės kranto pastatė pilį, kurią ir sustiprino giliu grioviu.

Kovai su įsigalėjusia reformacija pakvietė 1607 m. į Kražius jėzuitus, Žemaičių vysk. Melchioras Giedraitis kuriems Radvila Našlaitis padovanojo 1613 m. Kražių pilį. Supratę, kad kovai su reformacija geriausias įrankis yra mokykla, t. t. jezuitai ėmė rūpintis įsteigti Kražiuose aukštąją mokyklą. Že-

maičių etmonui ir generaliam seniunui Jonui Karoliui Katkevičiui padedant, buvo perstatyta Kražių pilis ir joje 1616 m. jezuitai įsteigė kolegiją. Garsūs kolegijos mokytojai, kaip pavyzdžiui, Kazimieras Sorbievskis, Zigmantas Langsminas Kojalavičius ir kiti traukė į Kražių kolegiją jaunimą ne tik iš Žemaitijos, bet ir iš visos Lietuvos. Matydamas kolegijos pasisėkimą, Žemaičių Vyskupas Jurgis Tiškevičius 1621 m. Kražių jezuitams pavedė laikyti dar ir dvasinę seminariją, kuri išbuvo čia iki 1741 m., kuriais metais buvo perkelta į Varnius.

Tėvų jezuitų pastangomis 1621 m. Kražiuose buvo pradėta statyti didelė Švenč. Panelės Marijos vardu bažnyčia, kuri galutinai įrengta ir pašventinta buvo tik 1689 m. Tai buvo viena žymiausių Lietuvos bažnyčių kaip dėl savo didumo, taip ir kitų įrengimų. Didžiajam bažnyčios altoriuje buvo pastatytas didelis Švenč. Panelės Marijos dangun ėmimo paveikslas, garsaus tapytojo Leonardo da Vinči darbo. Labai graži buvo piaustyta iš medžio sakykla, padovanota karaliaus Jono III.

Palikta be priežiūros panaikinus 1797 m. jezuitų ordeną, šita bažnyčia 1836 m. sugriuvo ir buvo išardyta.

1638 m. kunigas klebonas Mykolas Mazelevičius Barkauskas atstatė sudegusią šv. Mykolo bažnyčią ir papuošė ją dideliais varpais, kurie tuo metu buvo laikomi net visos Žemaitijos garsenybe. (Bus daugiau)

KONKORDATAS

TARP ŠVENTOJO SOSTO IR LIETUVOS VALDŽIOS

(Tęsinys).

Tie patys dėsniai, kas link parinkimo ir atšaukimo mokytojų, bus taikomi ir universiteto profesoriams, docentams ir asistentams Filosofijos ir Teologijos fakultete, kuri Valstybė išlaikys savo lėšomis.

2. Visose vyskupijose Katalikų Bažnyčia turės sulyg Kanonų Teise bažnytinės Seminarijas, užlaikomas Valstybės, kurias Bažnyčia tvarkys ir kurioms Ji skirs mokytojus.

Mokslo liudijimai, duotieji didžiųjų Seminarijų, bus pakankami dėstyti Religiją visose viešose arba Valstybės šelpiamose mokyklose.

3. Visose viešose arba Valstybės šelpiamose mokyklose, ši pastaroji, susitarusi su vyskupijų Valdytojais budės, kad mokiniai galėtų atlikti savo tikybinės pareigas.

4. Kas liečia katalikiškos jaunuomenės auklėjimą Valstybė pripažįsta vyskupijų Valdytojams teisės, numatytas 1381 Kanono ir duos eigą teisėtiems tų pačių Valdytojų nusiskundimams.

5. Visos mokyklos kurios priklauso vyskupijų Valdytojų ir prisitaiko prie Apšviėtos Ministerijos programo, yra sulygintos, tame kas liečia diplomų vertę, su Valstybės Mokyklomis.

XIV.

Lietuvos Dvasiškijs yra igaliota laikyti gimimo, krikšto, moterystės ir mirimo knygas, kurios, sulyg šalies Konstitucija, turi taipgi galios ir civilėje srityje. Bažnyčia pristato Valstybei bėgančių metų užrašų nuorašus, taipgi ir atatinkamų metų šaukiamųjų kariuomenės sąrašus. Jeigu aktų rašymo darbas nėra apmokamas pačių interesantų, Valstybė tai atlygins.

XV.

Atliktos moterystės sulyg Kanonų Kodekso reikalavimais tuo pačiu įgauna civilių sekmių.

XVI.

Dvasiškijs, jų turtai ir juridinių bažnytinių arba vienuolinių asmenų turtai apdėtini (mokesčiais) lygiomis su asmenimis ir turtais Respublikos piliečių ir juridinių pasaulinių asmenų, vienok išimant trobėsius, pašvėstus dieviškai tarnystei, bažnytinės Seminarijas, vienuolių lavinimo ramus taip gi ir vienuolių, kurie yra padarę neturto įžadą, gyvenamuosius trobėsius, ir turtų ir teisių, kurių įeigos yra skiriamos tikybinio kulto reikalams ir nėra skaitomos asmeninėmis pajamomis valdančiųjų. Vyskupų ir parapinės Dvasiškijs gyvenamieji namai, taipgi ir jų raštinės, bus skaitomos mokesčių įstaigos lygiomis su valdiškais valdininkų namais ir Valstybės Įstaigų vietomis.

(Bus daugiau).

MUSŲ DARBAI

Išpildykime savo pareigą.

Kiekvienas žmogus turi tam tikrų pareigų, kurias jisai privalo atlikti. Vienu pareigos yra visuomeninio pobūdžio, kitų privatinio pobūdžio.

Jei kas neatlieka privatinų pareigų, tas kenkia tiktai sau arba savo šeimynai, bet kas neatlieka visuomeninių pareigų, tas nusižengia prieš visą visuomenę ir jo neatliktų pareigų kenksmingumas atsiliepia ant visos visuomenės.

Viena, gal but, iš svarbiausių visuomeninių pareigų, tai jaunuomenės auklėjimas. Nuo jaunuomenės auklėjimo nėra liuosas nei vienas žmogus. Vieni atlieka patį auklėjimo darbą, kiti gi turi užlaikyti, kaip pačius jaunuolius, taip jų auklėtojus. Patį svarbiausią jaunuomenės auklėjimo darbą atlieka tėvai, bet tėvai ir prie geriausių norų viso auklėjimo darbo atlikti negali, nes jaunuolis nė vien reikalinga auklėti, bet auklėjant reikalinga kartu ir lavinti — mokinti, o tai gali atlikti tiktai mokykla.

Bepiga toms tautoms, kurių jaunuomenės tinkamu auklėjimu rupinasi jų valstybės, bet mes, lietuviai, per ilgus šimtmečius ne tik kad tokios laimės neturėjome, bet priešingai, mūsų valstybę, mūsų jaunimą, ne tik kad mums nepadėjo auklėti, bet dar visomis priemonėmis trukdė, arba net kalėjiman sodino už jaunuolių mokymą.

Dabar, kuomet Lietuva jau nepriklausoma valstybė, tenai gyveną mūsų broliai turi geros progos savo jaunuolius auklėti ir mokinti tinkamoj lietuviškoj katalikiškoj dvasioj, bet mes, visas trečdalis lietuvių tautos likimo atskirti nuo Lietuvos kamiečio, patys privalome susirūpinti savo jaunuolių tinkamu išauklėjimu.

Kad tinkamai jaunimą išauklėjus, rei-

kalinga, kad tie, kurių globon pavesime savo jaunimo auklėjimą, patys turėtų tam tikrų privalumų tą mūsų jaunimą auklėti. Visiems yra žinoma, kad pats neturėdamas, negali kitam duoti, taigi tie, kurie mūsų jaunimą lavins — mokins visų pirma patys turi būti gerai tam darbui prisirengę. Juk niekas neina pas gydytoją klausti rodos, kuomet jam reikalingas advokatas, kaip lygiai neina pas advokatą, kuomet reikalingas gydytojas. Taigi ir mūsų jaunuoliams auklėti turime pasirinkti žmones, kurie būtų tinkamai auklėjimo — mokymo darbui prisirengę.

Tėvai Marijonai yra įsteigę Am. lietuvių bernaičiams Kolegiją, kur mūsų čia augantieji bernaičiai turėtų progos tinkamose aplinkybėse mokyties, lavinties ne vien J. V. mokyklose mokinamų mokslų, bet ir lietuvių kalbos, istorijos, geografijos ir taip toliau. Bet Tėvai Marijonai patys savo jėgomis pačios mokyklos namo pastatyti negali, nes Tėvų Marijonų Vieniolių dar labai jauna institucija; antra, juk jie toje mokykloje auklės ir lavins mūsų čia augantį jaunimą, taigi mūsų pareiga pasirūpinti tos mokyklos įsteigimu.

Tėvų Marijonų vedama Lietuvių Bernaičių Kolegija jau pernai pradėjo pirmuosius savo gyvavimo metus, taigi pradžiai jau padaryta, bet dar daug ko truksta, ypatingai da truksta tinkamo mokyklai namo. Dabar yra daromas tos mokyklos pastatymui Vajus. Tamsta, gerbiama-sai skaitytojau, prisidėk su savo dienos uždarbiu prie tos mokyklos namo pastatymo, nes tai yra mūsų visų šventa pareiga rūpintis mūsų jaunuolių tinkamu išauklėjimu.

Atlikime savo pareigą, aukokime dienos uždarbį Am. Lietuvių Bernaičių Kolegijai. Auką prašome siųsti: Kun. F.

Kudirka, 2334 So. Oakley Ave., Chicago, Ill., arba per Federaciją.

Federacijos Sekretoriatas.

Kolegijos Remėjai:

Jul. Mačiulis S. Boston, Mass. . .	\$3.00	Apol. Kamarauskiene Chicago, Ill.	2.00
V. Mačiulis S. Boston, Mass. . .	1.00	E. Grimailiene Ind. Harbor, Ind.	3.00
A. Grabijoliute S. Boston, Mass. d. už.	6.00	A. Braziuskaitė Maywood, Ill.	3.00
M. Šleinienė S. Boston, Mass. . .	5.00	Pr. Prankevičienė, N. Britain, Conn.	5.00
J. Sabas S. Boston, Mass. d. už. . .	7.00	J. Valskis Chicago, Ill.	3.00
G. Tupikienė S. Boston, Mass.	3.00	E. Šiaulienė Chicago, Ill.	5.00
A. Staniuliuotė S. Boston, Mass. . .	2.00	V. Jusevičienė Chicago, Ill.	3.00
A. Neveriutė Mattapan, Mass. . .	2.00	S. Sanvaitienė Chicago, Ill.	3.00
M. Savaitė Chicago, Ill.	5.00	O. Vaškevičienė Detroit, Mich. . .	3.00
M. Šaparnienė Dorchester, Mass.	3.00	J. Terailienė Elmwood, Conn. . .	3.00
Mar. Kilmoniutė Dorchester, Mass.	3.00	J. Smilgis Aurora, Ill.	6.00
M. Sasnauskaitė Lietuva	2.00	B. Kavaliauskienė Cleveland, O. . .	3.00
Kun. T. Baltuška Lietuva	3.00	E. Urbaitė Boston, Mass.	3.00
T. L. Stukaitė Rochester, N. Y. . .	3.00	O. ir S. Žylioniai Shenandoah, Pa.	\$100.00
O. Gudienė New Britain, Conn. . .	3.00	V. Bakanauskytė Geneva, Ill.	2.00
J. Mozeris Cicero, Ill.	3.00	K. Jonaitis Kearney, N. J.	3.00
F. Sabaitė Mahanoy City, Pa.	10.00	B. Lapinskas Chicago, Ill.	3.00
A. Andrilionis Shenandoah, Pa. . .	3.00	J. Miglinas Cementon, N. Y. d. už.	5.00
K. Abraitis Brooklyn, N. Y.	3.00	M. Plaeakis Chicago, Ill. d. už. . .	6.00
D. Ceponis Brooklyn, N. Y.	3.00	Kun. A. Linkus Cicero, Ill. d. už.	5.00
K. Sležas Chicago, Ill.	3.00	S. Gasparaitis Chicago, Ill. d. už.	5.00
A. Denkauskienė Detroit, Mich. . .	3.00	O. Rakauskienė Chicago, Ill.	3.00
V. Mačekonis Chicago, Ill. d. už. . .	7.00	K. Žąsytis Chicago, Ill.	3.00
J. Zavaskis Cleveland, O.	3.00	T. Artaškienė Chicago, Ill. d. už.	4.83
M. Balsevičius Racine, Wis.	3.00	A. Rimiaditė Chicago, Ill.	5.00
S. Šepikas Racine, Wis.	3.00	Mar. Česnavičius Chicago, Ill. . .	3.00
M. Ugenienė Grand Rapids, Mich.	3.00	K. Trakšelis Chicago, Ill.	3.00
M. Kauklis Kearney, N. J.	3.00	M. Milkintas Chicago, Ill.	5.00
M. Kiverienė Bayonne, N. J. d. už	10.00	An. Rugienis Chicago, Ill.	10.00
J. Kinėinas Chicago, Ill.	3.00	Ad. Bavičius Chicago, Ill.	10.00
A. Vancevičienė Racine, Wis.	3.00	M. Grigas Chicago, Ill.	3.00
Pr. Jančienė Lawrence, Mass. d. už.	7.00	M. Karečkienė Chicago, Ill.	2.00
J. Miglinas Cementon, N. Y.	5.00	A. Bacevičius Chicago, Ill.	5.00
J. Tamošauskas Chicago, Ill.	2.00	P. Masis Chicago, Ill.	2.00
J. Karčiauskas Chicago, Ill.	3.00	P. Plečkaieis Chicago, Ill.	3.00
O. Milukienė Elizabeth, N. J. . .	3.00	Ig. Rekus Chicago, Ill.	5.00
M. Auksiniutė Waterbury, Conn.	3.00	Vl. Strioga Chicago, Ill.	3.00
O. Navickienė Waterbyry, Conn.	3.00	M. Sutkienė Chicago, Ill.	2.00
M. Rudis Chicago, Ill.	3.00	J. Selickis Chicago, Ill.	2.00
M. Rimkienė Chicago, Ill.	3.00	Pr. Valaitė Chicago, Ill.	3.00
		Br. Kasparavičiutė Chicago, Ill. . .	2.00
		K. Jesevičiutė Chicago, Ill.	1.00
		(Bus daugiau)	
		Nuoširdžiai dėkui, gerb. Remėjams už aukas.	
		<i>Remėjų Centras.</i>	

Amerikos Lietuvių Žinios.

INDIANA HARBOR, IND. — Vyriskos draugijos. Ką-gi vyriskos draugijos veikia? Nagi, sako, kad susirinkę pešasi ir dejuoja, jeigu kur kokiems kilniems tikslams reikia prisidėti, o ypač jeigu prašoma aukų, kad ir po kelius centus, ar labdarybei, ar našlaičiams, ar Tėvynei, ar parapijos reikalams ir t. t. Tai vargdieniai rėkia, pyksta. Girdi, kam tas reik; niekam nieko neduoti. O jeigu ir nutaria kam duoti, tai, nabagučiai, visus metus vaikščioja, kaip žemę pardavę, nagus kratydami ir, kaip girdėjau, beveik kiekviename mitinge ašaras lieja už išduotus pinigus. Man paklausus, ar visi tų draugijų nariai tokie godus, ne, atsakė. Bet, kaip ir visur, atsiranda keli rėksniai, kurie nieko kito nepripažįsta, kaip savo gerklę ir pilvą ir tuo suirutę darant kitus visus pergali.

Dieve atleisk jiems ir apšviesk juos!

Kas toliaus manoma veikti? Nagi, Moterys Šv. Raž. draugija, rodos, sausio 29 d. iškilmingai švęs 15 metų sukaktuves. Prie tų iškilnių visos uoliai ruošiasi. Iš ryto visos "in corpore" eis prie Komunijos. Vakare svetainėj bus gražus vaidinimas ir, tur but, skani vakarienė.

Parapija ir-gi rengia plačiausioj ir gražiausioj prasmėj parapijos metinę vakarienę, vasario 12 d. Programa bus tokia, kokios dar niekad nėra buvę Harbore. Įvairių valgių skanumas, sakoma, bus neapsakomas. O smagumo, linksmumo ir juokų vakarienėj bus tiek daug, kad užteks iki Velykų.

Federacija išanksto pereitame susirinkime yra nutarus iškilmingai paminėti Lietuvos Nepriklausomybės 10 metų sukaktuves, vasario 19 d. Rengiama graži programa ir prakalbos. Žodžiu, harboriečiai energingai darbuojasi, tad ir džiaugs-

mo turi užtektinai iš savo darbuotės.

Didžiausias-gi šimet džiaugsmas harboriečiams, tai įsigijimas savo mokyklos, kurioje uoliai darbuojasi pasišventusios seselės Kazimierietės. Nors tik keli mėnesiai, kaip čia sesutės darbuojasi, o jau tėveliai negali atsidžiaugti vaikų atmaina. Motinos sako: "Rodos, ne tie vaikai; buvo kaip žvėriukai, o dabar kaip angeliukai: dievoti, mandagūs, malonūs ir šimtą kartų gudresni tapo per šituos kelis mėnesius."

Šventa tiesa, kad katalikiška mokykla, vedama sesučių, vaikučius daro dievotais, mandagiais, maloniais ir giedriais. Todėl reiktų visiems tėveliams susiprasti ir duoti vaikams progą būti gerais, reikia leisti į katalikišką mokyklą; o tuom pat bus gera ir tėvams, matant savo vaikus dorus, teisingus ir naudingus Dievui, Tėvynei ir valstybei, kurioj gyvena.

Atgavinta Spaudos Draugija. CHI-

CAGO, ILL. Gruodžio 30 d., 1927, susirinko Spaudos Draugijos Centro valdyba ir, aptarus Draugijos gyvavimo reikalą, nutarė iš naujo imtis darbo. Išrinkta 1928 m. nauja Spaudos Draugijos Centro valdyba, butent: pirm. kun. K. Matulaitis, vice-pirm. p. L. Šimutis, išdininkas, gerb. kun. F. Kudirka, raštininkas p. Ant. Peldžius, antrasis rašt. p. Pr. Gudas ir Generalis agitatorius kun. V. Kulikauskas.

Numatyta, kad Spaudos Dr-ja šiais metais lengvai galės duoti spaudos draugijos nariams knygų \$2.00 vertės už kurias jie mokės tik \$1.00.

Lietuvos Žinios

LIETUVOJE. — Lenkams nepavyko Lietuvos valdžios įtikinti pradėti taikos derybas čia sausio 15 d. Lenkų tikslas yra kuogreičiau susieiti ir, tarius vieną kitą žodį, užmegsti su Lietuva diplomatinius santykius. Bet Lietuvos premieras Voldemaras pareiškė, jog taip negali but. Į sakomas derybas yra reikalingas pasiruošimas ir tas turėtų imti mažiausia vieną mėnesį. Be to, prof. Voldemaras pareiškė, kad kaip ilgai lenkai negražins Lietuvai Vilniaus, šiandieninė neoficialė tarp abiejų šalių padėtis gali pasilikti ilgiausiems laikams.

Patirta, kad Lietuva pasiketinusi ignoruoti Genevoj padarytą su lenkais sutartį. Nes ši sutartis T. Sąjungos tarybai spaudžiant pasirašyta.

Lydoje, Vilniaus karidoriuje, lenkai organizuoja nepriklausomą lietuvių armiją. Kai kurie lietuviai varu verčiami įstoti ton armijon. Jų kiekvienam žadama 60 centų dienoje ir po 20 dol. bonusu. Kai kurie pabugę lietuviai pabėgo į Rygą. Jie pasakoja, kad organizuojamiems lietuviams duodamos lenkiškos uniformos su Lietuvos armijos ženklais. Juos lavina lenkai karininkai.

Lenkų Telegrafo agentūros seprezentantas Dryng norėjo ineiti Lietuvon. Bet Lietuvos valdžia uždraudė jam inėjimą.

MARIJAMPOLĖ. — Liet. Kat. Mokytojų S-ga lapkr. 27 d. Marijonų gimnazijos salėje sušaukė savo skyriaus su svečiais iškilmingą posėdį. Paskaitą laikė Mokyt. Semin. direktorius kun. P. Dambrauskas, išdėstydamas su žinomu marijampoliečiams talentu velionies nuopelnus anais rusų priespaudos laikais. Šią paskaitą ir susirinkimą labai pajvairino vyskupo A. Baranausko pažįstamieji ir mokiniai: arkivysk. Pr. Karevičius, kan. Stakauskas, kun. P. Andziulis, kun. A. Petrauskas: jie savo gyvais, nuoširdžiais atsiminimais įnešė daug naujų bruožų į vysk. Baranausko biografiją.

Valančiaus Liaudies universitete tą pačią dieną vaizdžiai apibudino vysk. Baranausko gyvenimą mokytojas A. Kučinskas. Ir čia paskaitą papildė atsiminimais apie garbingą vyskupą iš savo vaikystės metų mokytoja P. Žilinskaitė.

Kunigų atmainos Vilkaiviškio Vyskupijoje. 1. Kun. Alb. Žilinskas, Griškabudžio vikaras, įstojo Marijonų vienuolynan.

Perkelti vikarais: 2. Kun. Sim. Barčaitis iš Pakuonio į Griškabudį. 3. Kun. A. Burdulis iš Žem. Panemunės į Leipalingį. 4. Kun. Jon. Kudirka persikėlė rezidentu iš A. Panemunės į Pakuonį. 5. Kun. J. Jakštys, Slabadų rezidentas, persikėlė į Telšių vyskupiją.

Telefonas Canal 7233

PETRAS CIBULSKIS
Maliavojimo Kontraktorius

DAŽŲ IR POPIEROS
K R A U T U V Ė

2334 So. Leavitt Str., Chicago, Ill.

Užsakykit savo giminėms į Lietuvą

“ D R A U G Ą ”

“Draugo” kaina metams Lietuvon
\$7.00; pusei metų \$4.00

“ D R A U G A S ”

2334 So. Oakley Ave.

CHICAGO, ILL.